

Květen 2006

Cena 55,- Kč

Jezdeckví

Téma měsíce:

**Máme
rádi
hříbata**

*Dárek:
Vstupenka
do Chuchle*

**Koně
ve stínu pyramid**

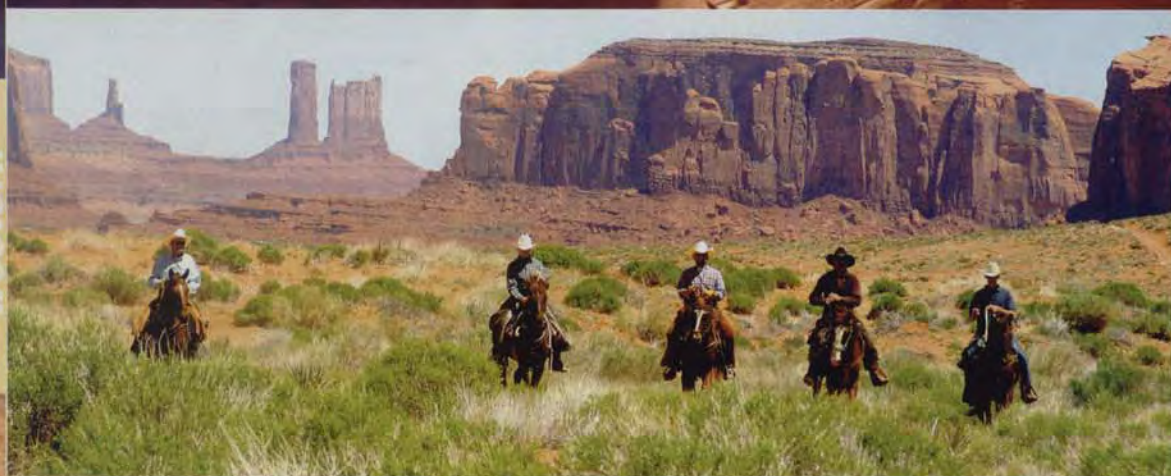
**Není
povrch
jako
povrch**

Já, český teplokrevník

Monument Valley, země Navajů

Monument Valley je částí indiánské rezervace indiánů kmene Navajo (čti Navaho), největší indiánské rezervace ve Spojených státech. Na území o rozloze asi 7 milionů hektarů (což je přibližně rozloha Irska se 4 miliony obyvatel), rozkládajícím se od Arizony po Utah a Nové Mexiko žije asi 150 000 Navajo indiánů.

Indiáni Navajové přišli v 15. století ze severu a obsadili kus země, který obývali indiáni kmenů Hopi, Zuni a Pueblo. Navajové, kteří byli původně kočovníci, se tu usadili a velmi rychle se stali výbornými zemědělci. Spanělé, kteří přišli do země přibližně ve stejnou dobu, s sebou přivezli několik kusů koz, ovcí a koní. V této době začali také indiáni s chovem vlastních zvířat, která od Španělů získali. Dodnes patří pastevectví k jejich každodennímu životu.

Invaze filmařů

V roce 1938 objevil Monument Valley Hollywood a slavným filmem "Stagecoach" začala ve Valley nova éra. Bylo zde natočeno mnoho westernových filmů a v mnohých z nich zazářila opravdová hvězda stříbrného plátna - John Wayne. Díky těmto filmům a také díky reklamním fotkám jedné známé cigaretové firmy se Monument Valley stalo atrakcí pro miliony turistů z celého světa, kteří je někdy označují za osmý div světa. Jezdecké stáje s koňmi, jež bylo možné si pronajmout na vyjíždku, vyrůstaly jako houby po dešti až do doby, kdy se proti tomu s úspěchem začali bouřit sami indiáni, kteří tato území obývali.

Všechny jezdecké stáje i početné turistické atrakce byly následně zrušeny. V roce 1958 založili Navajové přírodní rezervaci, v roce 1960 prohlášenou národním parkem.

Vzácná příležitost

Pokochat se dnes krásami národního parku Monument Valley ze hřbetu koně není tak jednoduché. Je k tomu třeba především osobní pozvání rodiny Navajo indiánů, která zde trvale žije, a pak také zvláštní povolení správy národního parku udělované pouze ve výjimečných případech.

Já jsem byl hostem na Miller ranči v Arizoně, jehož majitelé se specializují na chov koní plemene missouri foxtrott. Jedná se

o westernové koně, kteří vynikají velkou vytrvalostí a jistotou v terénu. Díky svým speciálním chodům jsou velmi pohodlní v sedle. Z těchto důvodů se jim v Americe také říká „kovbojský cadillac“.

Jelikož jsem v Evropě jedním z mála majitelů koní tohoto plemene, velmi mě zajímalo, jak se jezdí tito koně ve své vlasti a jakých výkonů jsou schopní. Dlouholeté přátelství majitele Miller ranče s jednou indiánskou rodinou umožnilo, že jsme se mohli vydat na trail v Monument Valley. Díky našemu indiánskému průvodci jménem Nesswood a jeho tetě Susi Asi jsme mohli svůj tábor rozložit přímo na území kmene Navajo v malebném místě Monument Valley.

Foxtrott na písku i na kamení

Při vstupu do Monument Valley se počátkem potkáte s návštěvníky z celého světa, které provází Navajo indiáni v přestavěných džípch nebo nákladáčkách. Jezdci na koních, jako jsme byli my, jsou vždy vítaným motivem pro fotoaparáty a kamery. Naše portréty budou jistě zdobit alba z dovolené v různých koutech světa.

Později však tam, kam nás vede indiánský průvodce Nesswood, už nepotkáme ani živáčka. Zde se už rozkládá pouze rozlehlá, nehostinná, ale krásná země Navajů. Z našeho kempu vyrážíme na trail. Jedeme ke skalnímu útvaru, který se nazývá Hunts Mesa. Odtud je nádherný výhled do celého Monument Valley. Pohled připomíná billboard Marlboro Country - vypadá jako obraz bez rámu.

O 40 mil dál v Combridge na nás už čekají trailery. Těch 40 mil je pro naše foxtrotty velice obtížných - musí překonávat kamenité svahy i pohyblivé pískové duny, kde máme často obavy, abychom se s koněm nepropadli příliš hluboko.

Měsíční krajinou

Nesswood nás vede každý den na jiná místa v údolí. Máme možnost obdivovat

jedinečné skalní útvary, často projíždíme různými kaňony a roklinami. Tu a tam se setkáváme se stády divokých mustangů a večer při táborovém ohni nasloucháme vytí kojetů.

A když Nesswood při ohni začne hrát na své bubínky a zpívat indiánské písně, připadáme si skutečně jako v jednom z těch slavných westernů.

Prakticky neznámou částí Monument Valley je pohoří vulkanického původu Copper Mountains, v němž žije velké množství divokých horských oslů zvaných burros. Oslíci překvapeně zírají na koně a jezdce na svých prošlapaných stezkách.

V Copper Mountains jsou ještě stále viditelné stopy z počátku vývoje naší planety, kdy se země doslova vařila. Krajina bez jediného keře a stromu vypadá jako na Měsíci.

Prudké kamenité svahy, které se zvedají nahoru a klesají dolů, a uzoučké stezky, prošlapané od oslů, nám zrychlují pulz. Musíme znovu a znovu obdivovat odvalu a šikovnost našich koní. Jsou opravdu spolehlivými průvodci v tomto obtížném terénu.

Po šesti dnech v zemi Navajů nás krajina zcela pohltila. Každodenní vyjížďka o délce přibližně 40 mil se stává nezapomenutelným zážitkem na celý život.

Díky společným zájmům o chov a propagaci koní plemene missouri foxtrott se rozvinula mezi mnou a majiteli Miller ranče intenzivní spolupráce. Připravujeme společně již na letošní rok novou cestu za romantikou a dobrodružstvím Divokého západu.

Pokud byste měli i vy chuť se zúčastnit, nebo se dozvědět něco bližšího o koních plemene missouri foxtrott, rádi vám podáme bližší informace. ■

Ing. Manfred Wolfgruber
a Ing. Jana Wolfgruberová
janawolfgruber@quick.cz

Foto autoři

Auf den Pfaden der Navajo-Indianer durch das Monument Valley

Das Monument Valley ist ein Teil der Navajo Reservation, der grössten Indianer Reservation in den USA. Auf einem Gebiet von ca. 7 Millionen Hektar, übergreifend von Arizona nach Utah und New Mexiko leben hier über 150.000 Navajos.

Die ersten Siedler im Gebiet des Monument Valleys waren Anazasi Indianer, deren Spuren man noch heute findet. Reste von Behausungen, die sie in die Sandfelsen gebaut haben und kleine, gemauerte Vorratskammern, in denen die Vorräte vor Wetter und Tieren geschützt gelagert wurden, sind oft noch gut erhalten.

Um 1200 n. Ch. verschwanden die Anazasi plötzlich. Bis heute weiß niemand warum und was aus ihnen geworden ist.

Die Navajos kamen im 15. Jahrhundert aus dem Norden und nahmen das Land, das von Hopi, Zuni und Pueblo Indianern bewohnt war, in ihren Besitz. Die Navajos, ursprünglich ein Nomadenvolk, wurden sesshaft und entwickelten sich schnell zu ausgezeichneten Farmern. Von den Spaniern, die etwa zur gleichen Zeit ins Land gekommen waren, kamen einige Ziegen, Schafe und Pferde in den Besitz der Indianer, die so mit eigenen Züchtungen begannen und bis heute sind die Ziegen- und Schafherden ein fester Bestandteil im Leben der Navajos.

1938 wurde das Valley von Hollywood entdeckt und mit „Stagecoach“ begann ein neues Zeitalter im Valley. Viele Westernfilme wurden hier gedreht und ein junger Schauspieler, John Wayne, betrat dabei die Leinwandszene.

Bald war das Monument Valley – man bezeichnet es auch als 8. Weltwunder - eine Attraktion für Touristen aus aller Welt und es kamen Millionen von Besuchern. Reitställe mit Leihpferden schossen wie Pilze aus dem Boden, bis es den Familien, die im Valley wohnten zuviel wurde und sie sich dagegen wehren - mit Erfolg. Alle Reitställe wurden geschlossen und sämtliche Aktivitäten im Valley mussten eingestellt werden.

1958 gründeten die Navajos einen Naturschutzpark und 1960 wurde dieser dann offiziell zum Nationalpark erklärt

Um heute im Valley zu reiten, bedarf es einer persönlichen Einladung einer Navajo Familie aus dem Monument Valley und einer Sondergenehmigung der Nationalparkverwaltung (die sehr selten erteilt wird).

Eine jahrelange Freundschaft der Miller-Ranch zu einer Navajo Familie macht es ab und zu möglich, einen Trail ins Monument Valley durchzuführen. Nesswood, der Navajoführer und seine Tante Susi Asi gestatten es, auf ihrem Gebiet eine malerisches Camp direkt im Monument Valley aufzuschlagen,

Anfänglich trifft man im Valley noch auf Besucher aus aller Welt, die mit umgebauten Jeeps und Trucks von Navajo-Fahrern durch den Nationalpark geführt werden. Als Reiter wird man so neben den Naturmonumenten häufig ein willkommenes Objekt für die Kameras und einige werden die Fotoalben in Japan oder sonst irgendwo in der Welt zieren.

So ist es aber nur am ersten Tag, dann trifft man keine Menschen mehr. Dorthin, wo uns Nesswood führt, kommen keine Besucher mehr. Hier gibt es nur noch das weite Land der Navajos. Von unserem Camp geht der Trail nach Hunts Mesa. Hier hat man einen sensationellen Blick auf das gesamte Monument Valley - „Marlboro Country“, wie es weltweit berühmt geworden ist. Es wirkt wie ein gemaltes Bild, es fehlt nur der Rahmen.

40 Meilen weiter warten dann in Combridge unsere Trailer auf uns. Harte 40 Meilen für die Foxtrotter, über Stock und Stein und durch hohe Wanderdünen, wo man oft Sorge hat, mit den Pferden im tiefen Sand zu versinken.

Praktisch unbekannt ist auch das Gebiet der Copper Mountains im Monument Valley.

Die Copper Mountains sind das Land der „Burros“ wie die wilden Bergesel hier genannt werden. Wir treffen immer wieder auf diese Langohren, die offensichtlich ganz erstaunt sind, hier auf ihren Pfaden Pferde zu sehen.

In den Copper Mountains finden sich noch Spuren aus der Entstehungsgeschichte unserer Erde. Hier hat die Erde gekocht. Keine Pflanze, kein Baum oder Strauch - nichts wächst hier. Wir kommen uns vor, als ob wir auf dem Mond oder auf dem Mars reiten.

Steile Geröllwege, der schmale Grat und auch die schmalen Eselspfade an den Bergabhängen haben bei allen Reitern ziemlich hohen Pulsschlag ausgelöst. Die Foxtrotter sahen das Ganze „echt cool“: wenn ein „Burro“ diesen Weg gehen kann, dann können sie das schon lange.

Nach 6 Tagen im Navajoland ist man von dieser Gegend vollkommen eingefangen. Jeder Tagesritt ist ein beeindruckendes Erlebnis und man weiss nicht, was einem am besten gefallen hat – mit Gewissheit lebenslang unvergessliche Eindrücke für den Reiter.

Infos unter m.wolfgruber@quick.cz oder www.miller-ranch.com

The border between Utah and Arizona is running right through the center of the Monument Valley, the 8th wonder of the world. In 1958 the Navajos founded a nature reserve and in 1960 this was officially changed into a National Park. The border of both States does not affect the Navajos, which is the largest Reservation in the US covering more than 16 million acres, using part of the territory of Arizona, Utah and New Mexico. More than 150,000 people are living here in the Navajo Nation. But the time is running different than in Arizona because they change theirs into summer time and therefore in summer it is 1 hour earlier here in the Monument Valley compared to the rest of the Arizona State.

The antique tribes of the Anazasi Indians inhabited before the Monument Valley. Today there are still many traces of the ancient people. Dwellings, remains of dwellings built into the sandstone, some in good condition, are to be seen. In those days food was kept in small adobe storerooms, in which supply was kept protected from animals and weather. Suddenly, around the 12th century, the Anazasi's disappeared and until today nobody knows exactly what happened to them.

The Navajos came from the north in the 15th century and took possession of the land from the Hopis, Zunis and Pueblos. Shortly after the Spanish arrived. The Navajos adjusted quickly to the new culture and transformed themselves from a previous nomadic people into excellent farmers, sheep- and goatherds. The goats, sheep and horses came from the Spanish. By way of changing ownership some of those animals came into possession of the Indians, who immediately started to breed them on their own.

Still today goat- and shepherds are a basic for the Navajos. The time with the Spanish and Mexican was peaceful until after the Mexican War the land was transferred to the White Man. In 1851 Fort Defiance was built by the United States in the middle of the Navajo land. From now on the Indians had to share the scarce pasture grounds with the White Man. In October 1858 the situation escalated after the soldiers from the Fort, with the help of 180 Zuni Indians, burnt villages and fields of the Navajos.

In April 1860, 1000 Navajos attacked the Fort and almost conquered it. The Navajos survived all retaliations. The Fort was closed as soon as the Civil War started. But peace was only for a short period of time. In 1864 the Navajos were deported to Fort Sumner, which was 350 miles away. Many died during that long march in winter 1864.

Finally on June 1, 1868 the President of the United States, Andrew Johnson, signed a treaty with the Navajos and those who had survived were allowed to return into their homeland and with that also into the Monument Valley.

In 1938 the Valley was discovered by Hollywood and with "Stagecoach" a new age began in the Valley. Many Westerns have been filmed here, a young actor, John Wayne, started his film career.

Today the Monument Valley is an attraction for tourists from all over the world. Millions have passed through here. Stables with horses for rent mushroomed, until the families living in the Valley started to complain - with success. All stables were closed. Only a small one with a special permit was left open.

Translation: Western News 01/2005 (Austria)

On the Navajo Trail at the Monument Valley

Due to an invitation from a Navajo family we are permitted to ride into the Valley and therefore we put up our camp directly in the Monument Valley. One full day we ride with our Foxtrotters and our Navajo guide through the Monument Valley, then Nesswood, our guide, is leading us further through the land of the Navajos. From our camp we ride to Hunts Mesa. From there we have a view throughout the Valley. It is as impressive as a wonderful painting.

In Combridge our trailers are waiting for us. For 40 miles our Foxtrotters have carried us over hedge and ditch and through deep sand. Often we were worried to vanish with our horses into the high shifting sand dunes.

Completely unknown to the tourists are the Copper Mountains, which is where the St. Juan River is winding its way to help the Colorado filling Lake Powell with water. Due to the draught in recent years the water level has decreased dramatically.

Copper Mountains is the land of the "Burros", that is the name of the wild donkeys living there. From time to time we encounter these long eared animals, which are always surprised to see horses here on their trails. Our "mountain goats", as we describe affectionately our Missouri Fox Trotter, have also here no problems. Sure-footed and dexterous they cover steep trails, and also very narrow donkey trails alongside a precipice are no problem for them. We as riders have sometimes to hold our breath.

Here in the Copper Mountains we could find traces from our earths origin, the earth has boiled here. No plant, no tree or bush, nothing is growing here. We have the feeling like riding on the Moon or Mars. We are all so much impressed from this nature and at the end of our 6-day tour through the Navajo land we could not tell which day we liked best. Each day was impressive. The narrow trail in the Copper Mountain along the precipice for sure took our breath away and raised our pulse. Our Foxtrotters took it cool, if a Burro can do it, why not us.

Translation: Western News 01/2005 (Austria)

On the Navajo Trail at the Monument Valley

The border between Utah and Arizona is running right through the center of the Monument Valley, the 8th wonder of the world. 1958 the Navajos founded a nature reserve and in 1960 this was officially changed into a National Park. The border of both States does not affect the Navajos, which is the largest Reservation in the US covering more than 16 million acres, using part of the territory of Arizona, Utah and New Mexico. More than 150,000 people are living here in the Navajo Nation. But the time is running different than in Arizona because they change theirs into summer time and therefore in summer it is 1 hour earlier here in the Monument Valley compared to the rest of the Arizona State.

The antique tribes of the Anazasi Indians inhabited before the Monument Valley. Today there are still many traces of the ancient people. Dwellings, remains of dwellings built into the sandstone, some in good condition, are to be seen. In those days food was kept in small adobe storerooms, in which supply was kept protected from animals and weather. Suddenly, around the 12th century, the Anazasi's disappeared and until today nobody knows exactly what happened to them.

The Navajos came from the north in the 15th century and took possession of the land from the Hopis, Zunis and Pueblos. Shortly after the Spanish arrived. The Navajos adjusted quickly to the new culture and transformed themselves from a previous nomadic people into excellent farmers, sheep- and goatherds. The goats, sheep and horses came from the Spanish. By way of changing ownership some of those animals came into possession of the Indians, who immediately started to breed them on their own.

Still today goat- and shepherds are a basic for the Navajos. The time with the Spanish and Mexican was peaceful until after the Mexican War the land was transferred to the White Man. 1851 Fort Defiance was built by the United States in the middle of the Navajo land. From now on the Indians had to share the scarce pasture grounds with the White Man. In October 1858 the situation escalated after the soldiers from the Fort, with the help of 180 Zuni Indians, burnt villages and fields of the Navajos.

In April 1860, 1000 Navajos attacked the Fort and almost conquered it. The Navajos survived all retaliations. The Fort was closed as soon as the Civil War started. But peace was only for a short period of time. 1864 the Navajos were deported to Fort Summer, which was 350 miles away. Many died during that long march in winter 1864.

Finally on June 1, 1868 the President of the United States, Andrew Johnson, signed a treaty with the Navajos and those who had survived were allowed to return into their homeland and with that also into the Monument Valley.

1938 the Valley was discovered by Hollywood and with "Stagecoach" a new age began in the Valley. Many Western have been filmed here, a young actor, John Wayne, started his film career.

Today the Monument Valley is an attraction for tourists from all over the world. Millions have passed through here. Stables with horses for rent mushroomed, until the families

living in the Valley started to complain - with success. All stables were closed. Only a small one with a special permit was left open.

Due to an invitation from a Navajo family we are permitted to ride into the Valley and therefore we put up our camp directly in the Monument Valley. One full day we ride with our Foxtrotters and our Navajo guide through the Monument Valley, then Nesswood, our guide, is leading us further through the land of the Navajos. From our camp we ride to Hunts Mesa. From there we have a view throughout the Valley. It is as impressive as a wonderful painting.

In Combridge our trailers are waiting for us. For 40 miles our Foxtrotters have carried us over hedge and ditch and through deep sand. Often we were worried to vanish with our horses into the high shifting sand dunes.

Completely unknown to the tourists are the Copper Mountains, which is where the St. Juan River is winding its way to help the Colorado filling Lake Powell with water. Due to the draught in recent years the water level has decreased dramatically.

Copper Mountains is the land of the "Burros", that is the name of the wild donkeys living there. From time to time we encounter these long eared animals, which are always surprised to see horses here on their trails. Our "mountain goats", as we describe affectionately our Missouri Fox Trotter, have also here no problems. Sure-footed and dexterous they cover steep trails, and also very narrow donkey trails alongside a precipice are no problem for them. We as riders have sometimes to hold our breath.

Here in the Copper Mountains we could find traces from our earths origin, the earth has boiled here. No plant, no tree or bush, nothing is growing here. We have the feeling like riding on the Moon or Mars. We are all so much impressed from this nature and at the end of our 6-day tour through the Navajo land we could not tell which day we liked best. Each day was impressive. The narrow trail in the Copper Mountain along the precipice for sure took our breath away and raised our pulse. Our Foxtrotters took it cool, if a Burro can do it, why not us.